TEFSİR

AİHL/11. SINIF

Ünite : 5. ÖRNEK METİNLERLE KUR'AN TEFSİRİ

2. Arapça Tefsir Metinleri

2.1. Asr Suresi

NELER ÖĞRENECEĞİZ?

2. Arapça Tefsir Metinleri

2.1. Asr Suresi

ASR SURESİ

- ✓ Mekke döneminde inmiştir. Üç âyettir.
- ✓ Asr; çağ, ikindi vakti, uzun zaman demektir.
- ✓ Mushaftaki sıralamada yüz üçüncü, iniş sırasına göre on üçüncü sûredir.
- ✓ Sûrede insanı ebedî hüsrandan kurtaracak yollar gösterilmektedir.

- ❖ Ashâb-ı kirâmdan iki kişinin karşılaştıkları zaman biri diğerine Asr sûresini okumadan ve ardından selâm vermeden ayrılmadıkları rivayet edilir. (Beyhakî, Şu'abü'l-îmân, XI, 348).

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

وَالْعَصْرِ ﴿١﴾ إِنَّ الْإِنسَانَ لَفِي خُسْرٍ ﴿٢﴾ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا
وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ ﴿٣﴾

Rahmân ve Rahîm olan Allah´ın adıyla

Andolsun zamana ki, insan gerçekten ziyan içindedir. ﴾1-2﴿
Ancak, iman edip de sâlih ameller işleyenler, birbirlerine hakkı tavsiye edenler, birbirlerine sabrı tavsiye edenler başka (Onlar ziyanda değillerdir). ﴾3﴿

TABERÎ, Muhammed bin Cerîr محمّد بن جرير الطبري

*Ebu Cafer Taberî 9. yüzyılın ünlü din bilgini olup, ismi Muhammed bin Cerîr, künyesi Ebu Ca'fer'dir.
*839 yılında Taberistan'ın Amul şehrinde dünyaya gelen Muhammed bin Cerîr'e memleketinden dolayı Taberî denilmiş ve İbn-i Cerîr diye de meşhur olmuştur. Daha sonra Bağdat'a yerleştiği için Bağdâdî nisbesiyle de anılmıştır.
*Yedi yaşında Kur'an-ı Kerim'i ezberleyen Ebu Cafer Taberî sonrasında ilim eğitimi için Küfe, Basra, Rey, Mısır, Suriye ve Irak şehirlerine gidip buralarda ilim öğrenmiştir. Tahsilinden sonra Bağdat'a yerleşen Ebu Cafer Taberî, kıraat, tefsir, hadis, fıkıh, tarih, matematik ve tıp ilminde engin bilgi sahibi olmuştur.
*Abbâsî vezirinin teklif ettiği kadılık ve Dîvân-ı Mezâlim reisliği dahil hiçbir görevi kabul etmemiştir.
*Taberî 27 Şevval 310 (17 Şubat 923) tarihinde vefat etmiştir.

Câmiu'l-Beyan an-Te'vîli Âyi'l-Kur'an

*Ebu Cafer Taberî özellikle tefsir alanında ünlü olup, tefsiri ile tanınmıştır. Câmiu'l-Beyan an-Te'vîli Âyi'l-Kur'an adlı bu eseri, Ashab-ı Kiram'ın ve Tabiin'in rivayetlerini toplayan en geniş tefsirlerdendir. Eserinde ayet-i kerimelerden çıkarılan hükümleri bildirip, Arapça kaideleri hakkında da bilgi vermiştir.

*Bu tefsir yirmi üç cilt olup, birçok defa basılmıştır.

*Yazdığı tefsir dolayısıyla "imâmü'l-müfessirîn" diye anılan Taberî müfessir olmasının yanı sıra hem bir muhaddis hem de mukayeseli fıkıhta mezhep kurucusu bir müctehid-imam, tarih alanında ise "şeyhü'l-müverrihîn" kabul edilir. Kendisi Arap dili ve edebiyatı ile aruz ve beyan ilimlerine vâkıftır. Aynı zamanda bir şair olup ahlâk ve terbiye sahalarında kitap yazmıştır. Felsefe, mantık, cedel, tıp, cebir ve riyâziyyât alanında da zengin bir kültüre sahip büyük bir şahsiyet olan Taberî birçok talebe yetiştirmiştir.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

﴿ وَالْعَصْرِ ۝١ إِنَّ الْإِنسَانَ لَفِي خُسْرٍ ۝٢ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ ۝٣ ﴾

اختلف أهل التأويل في تأويل قوله : {وَالْعَصْرِ} فقال بعضهم : هو قَسَم أقسم ربنا تعالى ذكره بالدهر ، فقال : العصر : هو الدهر . ذكر من قال ذلك : حدثني عليّ ، قال : حدثنا أبو صالح قال : ثني معاوية ، عن عليّ ، عن ابن عباس ، في قوله : { وَالْعَصْرِ } قال : العصر : ساعة من ساعات النهار .

حدثنا ابن عبد الأعلى ، قال : حدثنا ابن ثور ، عن معمر ، عن الحسن { وَالْعَصْرِ } قال : هو العشيّ . والصواب من القول في ذلك : أن يقال : إن ربنا أقسم بالعصر { وَالْعَصْرِ } اسم للدهر ، وهو العشيّ والليل والنهار ، ولم يخصص مما شمله هذا الاسم معنى دون معنى ، فكلّ ما لزِمه هذا الاسم فداخل فيما أقسم به جلّ ثناؤه .

وقوله : { اِنّ الْاِنْسَانَ لَفِى خُسْرٍ } يقول : إن ابن آدم لفي هلَكة ونقصان .

وكان عليّ رضي الله عنه يقرأ ذلك : { اِنّ الاِنْسَانَ لَفِى خُسْرٍ ، وإنه فيه إلى آخر الدهر } .

حدثني ابن عبد الأعلى بن واصل ، قال : حدثنا أبو نعيم الفضل بن دكين ، قال : أخبرنا إسرائيل ، عن أبي إسحاق ، عن عمر ذي مرّ ، قال : سمعت عليا رضي الله عنه يقرأ هذا الحرف : {وَالْعَصْرِ وَنَوَائِبِ الدّهْرِ ، اِنَّ الْاِنْسانَ لَفِى خُسْرٍ ، وإنه فيه اِلى آخر الدهر } .

حدثنا بشر ، قال : حدثنا يزيد ، قال : حدثنا سعيد ، عن قتادة { اِنَّ الاِنْسَانَ لَفِى خُسْرٍ } ففي بعض القراءات : {وإنه فيه الى آخر الدهر } .

حدثنا أبو كُرَيب ، قال : حدثنا وكيع ، عن سفيان ، عن أبي إسحاق ، عن عمرو ذي مرّ ، أن عليا رضي الله عنه قرأها : {وَالْعَصْرِ وَنَوَائِبِ الدّهْرِ ، إنّ الاِنْسَانَ لَفِى خُسْرٍ } .

حدثني محمد بن عمرو ، قال : حدثنا أبو عاصم ، قال : حدثنا عيسى وحدثني الحرث ، قال : حدثنا الحسن ، قال : حدثنا ورقاء ، جميعا عن ابن أبي نجيح ، عن مجاهد

{ اِنَّ الاِنْسَانَ لَفِى خُسْرٍ } إلاّ من آمن .{ اِلاَّ الَّذِينَ اٰمَنُوا وعَمِلُوا الصَّالِحاتِ } يقول : اِلاَّ الذين صدّقوا الله ووحّدوه ، وأقرّوا له بالوحدانية والطاعة ، وعملوا الصالحات ، وأدّوا ما لزمهم من فرائضه ، واجتنبوا ما نهاهم عنه من معاصيه ، واستثنى الذين آمنوا عن الإنسان ؛ لان الإنسان بمعنى الجمع ، لا بمعنى الواحد وقوله :{ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ } يقول : وأوصى بعضهم بعضا بلزوم العمل بما أنزل الله في كتابه ، من امره ، واجتناب ما نهى عنه فيه . وبنحو الذي قلنا في ذلك قال أهل التأويل . ذكر من قال ذلك : حدثنا بشر ، قال : حدثنا يزيد ، قال : حدثنا سعيد ،

عن قتادة { وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ } والحقّ : كتاب الله .

حدثنا ابن عبد الأعلى ، قال : حدثنا ابن ثور ، عن معمر ، عن الحسن { وَتَوَاصَوْا بالْحَقِّ } قال : الحقّ كتاب الله . حدثني عمران بن بكّار الكُلاعِيّ ، قال : حدثنا خطاب بن عثمان ، قال : حدثنا عبد الرحمن بن سنان أبو رَوْح السّكونيّ ، حِمْصيّ لقيته بإرمينية ، قال : سمعت الحسن يقول فى { وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ } قال : الحقّ : كتاب الله . وقوله : { وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ } يقول : وأوصى بعضهم بعضا بالصبر على العمل بطاعة الله . وبنحو الذي قلنا في ذلك قال أهل التأويل . ذكر من قال ذلك : حدثنا بشر ، قال : حدثنا يزيد ، قال : حدثنا سعيد ، عن قتادة { وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ } قال : الصبر : طاعة الله .

حدثني عمران بن بكار الكُلاعي ، قال : حدثنا خطاب بن عثمان ، قال : حدثنا عبد الرحمن بن سنان أبو روح ، قال : سمعت الحسن يقول في قوله { وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ } قال : الصبر : طاعة الله . حدثنا ابن عبد الأعلى ، قال : حدثنا ابن ثور ، عن معمر ، عن الحسن { وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ } قال : الصبر : طاعة الله .

- Câmiu'l Beyan, zengin tefsir malzemesini bir araya toplayan çok değerli bir kaynak eser niteliğindedir.
- Taberî eserinde önce Hz. Peygamber'den gelen haberlere, sonra sahâbe ve tâbiînin görüşlerine dayanır. Saîd b. Cübeyr, Mücâhid, İkrime, Katâde, Hasan-ı Basrî, İbn Cüreyc, Süddî, Abdürrezzâk, Ferrâ, Ebû Ubeyde, Ali b. Ebû Talha ve daha pek çok ismin nakillerinden ve tefsirlerinden faydalanmıştır.
- Taberî Kur'an âyetlerini sadece re'y ile açıklamaktan kaçınmış ve bu şekilde hareket edenlere karşı çıkmıştır.
- Taberî'nin tefsirde üslubu, önce bir ayeti zikretmek, ardından görüşünü açıklamak, daha sonra da belirttiği tefsiri destekleyen rivayetleri tafsilatıyla aktarmak şeklindedir.
- Gerektiğinde kavramları ve anlamlarını açıklar.
- Nüzul dönemi anlamları dikkate alır.
- Selefin sözlerine çokça önem ve yer verir.
- Arap edebiyatı kurallarına dikkat eder.
- Taberî, ayetlerin muhtelif kıraatlarını açıklama ve incelemeye dair görüşlerini de bildirmiştir.

- Taberî, Câmiu'l-Beyan'ın mukaddimesinde şöyle demektedir: "**Kur'an'ın tevili (tefsiri) üç şekildedir. Birinci şekline ulaşmak için yol yoktur. O, bilgisini Allah'ın kendine tahsis ettiği ve tüm yaratılmışlardan gizlediği tevildir. İkinci şekil, bilgisi sadece Hz. Peygamber'e tahsis edilmiş ve ümmetinden geriye kalana verilmemiş olan tevildir. Üçüncü şekil, bilgisi Kur'an dilinin ustası olanların nezdinde bulunan tevil ve tefsirdir.**"
- Süyûti onu şöyle vasfeder: "Taberî'nin kitabı tefsirlerin en üstünü ve en büyüğüdür."
- Nevevî'den şöyle nakledilmiştir: "Kimse tefsirde Taberî'nin tefsirinin benzerini telif edememiştir."

NELER ÖĞRENDİK?

2. Arapça Tefsir Metinleri
2.1. Asr Suresi

Hazırlayan: Hilal DEMİR